

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

รายงานผลการวิจัยการพัฒนาความมีวินัยของนักเรียน โดยใช้กลยุทธ์ “WINAI MODEL” โรงเรียนวัดป่าประดู่ ปีการศึกษา 2562-2563

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อพัฒนาความมีวินัยของนักเรียน โดยใช้กลยุทธ์ “WINAI MODEL” โรงเรียนวัดป่าประดู่ หลังการพัฒนา ปีการศึกษา 2562-2563
2. เพื่อศึกษาคูณลักษณะความมีวินัยของนักเรียน โรงเรียนวัดป่าประดู่ หลังการพัฒนา ปีการศึกษา 2562-2563
3. เพื่อศึกษาคูณภาพผู้เรียนของนักเรียนโรงเรียนวัดป่าประดู่หลังการพัฒนา ปีการศึกษา 2562-2563 จำแนกเป็น
 - 3.1 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับสถานศึกษา (คะแนนเฉลี่ย GPA) ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-6 โรงเรียนวัดป่าประดู่ ปีการศึกษา 2562-2563
 - 3.2. ผลการประเมินสมรรถนะสำคัญของนักเรียน ทั้ง 5 ด้าน ตามหลักสูตรสถานศึกษา โรงเรียนวัดป่าประดู่ หลังการพัฒนา ปีการศึกษา 2562-2563
 - 3.3 ผลการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนทั้ง 8 ประการ ตามหลักสูตรสถานศึกษา โรงเรียนวัดป่าประดู่ หลังการพัฒนา ปีการศึกษา 2562-2563
4. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ครู ผู้ปกครอง และพระสงฆ์ ต่อการพัฒนาความมีวินัยของนักเรียน โดยใช้ กลยุทธ์ “WINAI MODEL” หลังการพัฒนา ปีการศึกษา 2562-2563

กลุ่มตัวอย่าง

1. นักเรียน ปีการศึกษา 2562 และปีการศึกษา 2563 ได้มาจากการสุ่มแบบแบ่งชั้นอย่างเป็นสัดส่วน (Proportional stratified random sampling) โดยใช้ระดับชั้นเป็นหน่วยการสุ่ม และสุ่มอย่างง่าย (simple random sampling) โดยวิธีการจับสลาก จำนวน 335 คน
2. ครู ปีการศึกษา 2562 และ ปีการศึกษา 2563 ได้มาจากการสุ่มแบบแบ่งชั้นอย่างเป็นสัดส่วน (Proportional stratified random sampling) โดยใช้กลุ่มสาระการเรียนรู้เป็นหน่วยการสุ่มและสุ่มอย่างง่าย (Simple random sampling) ด้วยวิธีการจับสลาก จำนวน 103 คน

3. ผู้ปกครอง กำหนดกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive or judgemental sampling) โดยใช้ผู้ปกครองนักเรียนที่ได้รับการคัดเลือกเป็นกลุ่มตัวอย่าง ปีการศึกษา 2562 และ ปีการศึกษา 2563 จำนวน 335 คน

4. คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน กำหนดกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive or judgemental sampling) โดยยกเว้นผู้อำนวยการสถานศึกษาและผู้แทนครู ได้กลุ่มตัวอย่าง ปีการศึกษา 2562 และปีการศึกษา 2563 จำนวน 13 คน

5. พระสงฆ์ จากวัดป่าประดู่ พระอารามหลวง กำหนดกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive or judgemental sampling) เป็น พระสงฆ์ที่ได้รับมอบหมายให้สอนหลักสูตรธรรมศึกษาให้นักเรียน โรงเรียนวัดป่าประดู่ รวมจำนวน 18 รูป

สรุปผลการวิจัย

ผู้วิจัยในฐานะผู้ดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการโรงเรียนวัดป่าประดู่ ได้ดำเนินการพัฒนาเริ่มจากการวางแผนแนวทางการวิจัยโดยร่วมกันศึกษาสภาพแวดล้อมและปัญหา โดยการทำให้ SWOT จึงพบว่าปัญหาที่ควรได้รับการพัฒนาแก้ไขคือการมีวินัยในตนเองของนักเรียนที่จะส่งผลต่างๆในการพัฒนาผู้เรียนรอบด้านได้ ผู้วิจัยจึงกำหนดการพัฒนาความมีวินัยของนักเรียน โดยใช้กลยุทธ์ “WINAI MODEL” โรงเรียนวัดป่าประดู่ ในช่วงปีการศึกษา 2562-2563 และได้ศึกษาองค์ประกอบที่เป็นปัจจัยที่มีผลต่อการส่งเสริมความมีวินัยของนักเรียน พบว่าความมีวินัยจะมีองค์ประกอบพฤติกรรม 4 ด้าน คือ ด้านความรับผิดชอบ ด้านความซื่อสัตย์สุจริต ด้านความพอเพียง และด้านจิตอาสา/จิตสาธารณะ ซึ่งพฤติกรรมเหล่านี้จะเกิดในตัวนักเรียนได้ต้องมีปัจจัยภายใน และภายนอกที่มีผลต่อการเกิดพฤติกรรมของนักเรียน ปัจจัยภายใน ได้แก่ ผู้บริหาร ครู เพื่อนนักเรียน และสภาพแวดล้อมภายในโรงเรียน ส่วนปัจจัยภายนอก ได้แก่ บิดา มารดา ผู้ปกครอง กรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และพระสงฆ์ ซึ่งปัจจัยที่กล่าวมานี้ต้องให้ความร่วมมือในการช่วยกันพัฒนา ดูแล ช่วยเหลือให้นักเรียนเกิดพฤติกรรมและนำไปสู่ความมีวินัยในตนเอง อีกทั้งยังส่งผลให้นักเรียนเกิดคุณภาพผู้เรียน 3 ด้าน ได้แก่ ด้านผลสัมฤทธิ์ทางเรียน ด้านสมรรถนะผู้เรียน และด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ดังนั้นโรงเรียนจึงจัดกิจกรรมที่ทำให้ให้นักเรียนเกิดพฤติกรรมที่นำไปสู่ความมีวินัย และมีคุณภาพ โดยการมีส่วนร่วมจากปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอก ดังนี้

1. จัดกิจกรรมการให้อภัยความรู้ ความเข้าใจให้กับผู้บริหาร ครู นักเรียน บิดามารดา และผู้ปกครองของนักเรียน คณะกรรมการสถานศึกษา และพระสงฆ์ ในเรื่องแนวทางการพัฒนาความมีวินัยของนักเรียน การดูแลช่วยเหลือนักเรียน และการให้ความร่วมมือในการพัฒนาความมีวินัยของนักเรียน

2. พัฒนาและคัดเลือกครูเพื่อศิษย์ พัฒนาให้ครูมีกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่ดี มีคุณธรรม และมีวินัย ส่งเสริมให้ครูจัดกิจกรรมสอดแทรกความรู้เกี่ยวกับความมีวินัยของนักเรียนในแต่ละรายวิชา พัฒนาจรรยาบรรณวิชาชีพของครูเพื่อเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับนักเรียน

3. สร้างเครือข่ายผู้ปกครองในการดูแลช่วยเหลือนักเรียนและสนับสนุนให้นักเรียนเกิดพฤติกรรมความมีวินัยในตนเอง

4. จัดกิจกรรมเสริมสร้าง และพัฒนาความมีวินัยของนักเรียน 4 ด้าน ได้แก่ ด้านความรับผิดชอบ ด้านความซื่อสัตย์สุจริต ด้านความพอเพียง และด้านจิตอาสา/จิตสาธารณะ เช่น กิจกรรมโรงเรียนสวยด้วยมือเรา กิจกรรมอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม กิจกรรมเลือกตั้งสภานักเรียน กิจกรรมห้องเรียนสีขาว กิจกรรมพัฒนาชุมชน กิจกรรมชวนน้องดูดาว กิจกรรมปลูกป่า กิจกรรมธนาคารโรงเรียน

5. จัดกิจกรรมประกวดห้องเรียน ติดป้ายนิเทศในการสนับสนุนความมีวินัยของนักเรียน และกิจกรรมส่งเสริมความมีวินัยให้นักเรียน เช่น กิจกรรม 4R (Reduce Reuse Recycle Reject) เป็นต้น

6. เมื่อเกิดสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) มีการปรับวิธีการพัฒนา และการทำงานกิจกรรมเพื่อให้เกิดความต่อเนื่องโดยใช้รูปแบบ Online เข้ามาร่วมผสมผสานในกระบวนการพัฒนาต่าง ๆ รวมทั้งยังมีการวางแผนในการรับมือสถานการณ์ที่อาจเกิดขึ้นโดยไม่คาดคิด

จากการดำเนินกิจกรรมให้กับผู้เกี่ยวข้องในการพัฒนาความมีวินัยของนักเรียนทำให้เกิดคุณภาพการพัฒนาความมีวินัยของนักเรียน โดยประเมินผลดูผลจากการสำรวจความคิดเห็นต่อการพัฒนาความมีวินัยของนักเรียนโรงเรียนวัดป่าประดู่ ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ครู นักเรียน ผู้ปกครอง และพระสงฆ์ สรุปผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ดังนี้

1. การพัฒนาความมีวินัยของนักเรียนโรงเรียนวัดป่าประดู่ หลังการพัฒนา ปีการศึกษา 2562 – 2563 ตามความคิดเห็นของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ครู นักเรียน ผู้ปกครอง และพระสงฆ์ ต่อการพัฒนาความมีวินัยของนักเรียนโรงเรียนวัดป่าประดู่ พบว่า

ปีการศึกษา 2562 โดยภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาเป็นรายกลุ่มผู้ประเมิน พบว่า กลุ่มผู้ปกครอง มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 3.93$, S.D. = 0.61) อยู่ในระดับมาก รองลงมา คือ กลุ่มคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ($\bar{X} = 3.37$, S.D. = 0.77) อยู่ในระดับปานกลาง และกลุ่มที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ กลุ่มครู ($\bar{X} = 2.85$, S.D. = 0.72) อยู่ในระดับปานกลางเช่นกัน

ปีการศึกษา 2563 โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายกลุ่มผู้ประเมิน พบว่า กลุ่มผู้ปกครอง มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 4.24$, S.D. = 0.53) อยู่ในระดับมาก รองลงมา คือ กลุ่มนักเรียน ($\bar{X} = 3.97$, S.D. = 0.55) อยู่ในระดับมาก และกลุ่มที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ กลุ่มครู ($\bar{X} = 3.69$, S.D. = 0.55) อยู่ในระดับมาก เช่นกัน สอดคล้องตามสมมติฐาน

2. คุณลักษณะความมีวินัยของนักเรียน โรงเรียนวัดป่าประดู่หลังการพัฒนา ปีการศึกษา 2562-2563 ตามความคิดเห็นของครู และผู้ปกครองที่มีต่อคุณลักษณะความมีวินัยของนักเรียน โรงเรียนวัดป่าประดู่ พบว่า

ปีการศึกษา 2562 โดยรวมทั้งสองกลุ่มผู้ประเมิน อยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาเป็นรายกลุ่มผู้ประเมิน พบว่า กลุ่มผู้ปกครอง มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 3.31$, S.D. = 0.50) รองลงมา คือ กลุ่มครู ($\bar{X} = 3.12$, S.D. = 0.28)

ปีการศึกษา 2563 โดยรวมทั้งสองกลุ่มผู้ประเมิน อยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายกลุ่มผู้ประเมิน พบว่า กลุ่มผู้ปกครอง มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 3.86$, S.D. = 0.71) รองลงมา คือ กลุ่มครู ($\bar{X} = 3.73$, S.D. = 0.65) สอดคล้องตามสมมติฐาน

3. คุณภาพผู้เรียนของนักเรียนโรงเรียนวัดป่าประดู่หลังการพัฒนา ปีการศึกษา 2562-2563 จำแนกเป็น

3.1 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับสถานศึกษา (คะแนนเฉลี่ย GPA) ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-6 โรงเรียนวัดป่าประดู่ปีการศึกษา 2562-2563 พบว่า

ปีการศึกษา 2562 โดยภาพรวมมีคะแนนเฉลี่ย GPA 3.39 เมื่อพิจารณาแยกเป็นระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น (ม.1-3) และระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย (ม.4-6) พบว่า ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น (ม.1-3) มีค่าคะแนนเฉลี่ย GPA 3.33 ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย (ม.4-6) มีค่าคะแนนเฉลี่ย GPA 3.46

ปีการศึกษา 2563 โดยภาพรวมมีคะแนนเฉลี่ย GPA 3.54 เมื่อพิจารณาแยกเป็นระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น (ม.1-3) และระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย (ม.4-6) พบว่า ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น (ม.1-3) มีค่าคะแนนเฉลี่ย GPA 3.43 ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย (ม.4-6) มีค่าคะแนนเฉลี่ย GPA 3.66 แสดงให้เห็นว่า ปีการศึกษา 2563 มีค่าพัฒนาสูงกว่า ปีการศึกษา 2562 สอดคล้องตามสมมติฐาน

3.2 สมรรถนะสำคัญของนักเรียน ทั้ง 5 ด้าน ตามหลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนวัดป่าประดู่หลังการพัฒนา ปีการศึกษา 2562-2563 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการประเมินสมรรถนะสำคัญของนักเรียนโรงเรียนวัดป่าประดู่ พบว่า

ปีการศึกษา 2562 โดยภาพรวมคะแนนเฉลี่ยร้อยละผลการประเมินสมรรถนะสำคัญของนักเรียนตามหลักสูตรสถานศึกษา โรงเรียนวัดป่าประดู่ อยู่ในระดับดีขึ้นไป ร้อยละ 82.69 และเมื่อพิจารณาจำแนกเป็นรายสมรรถนะย่อย พบว่า สมรรถนะด้านความสามารถในการคิด มีคุณภาพอยู่ในระดับดีขึ้นไปสูงสุดร้อยละ 83.05 รองลงมาได้แก่ สมรรถนะด้านความสามารถในการแก้ปัญหา และความสามารถในการใช้เทคโนโลยี มีคุณภาพอยู่ในระดับดีขึ้นไป ร้อยละ 82.82 ส่วนสมรรถนะด้านความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต มีคุณภาพอยู่ในระดับดีขึ้นไป ต่ำสุด ร้อยละ 82.36

ปีการศึกษา 2563 โดยภาพรวมคะแนนเฉลี่ยร้อยละผลการประเมินสมรรถนะสำคัญ
ของนักเรียนตามหลักสูตรสถานศึกษา โรงเรียนวัดป่าประดู่ อยู่ในระดับดีขึ้นไป ร้อยละ 86.62 และ
เมื่อพิจารณาจำแนกเป็นรายสมรรถนะ พบว่า สมรรถนะด้านความสามารถในการใช้เทคโนโลยี มี
คุณภาพอยู่ในระดับดีขึ้นไป สูงสุด ร้อยละ 86.85 รองลงมา ได้แก่ ด้านสมรรถนะด้านความสามารถใน
การแก้ปัญหา มีคุณภาพอยู่ในระดับดีขึ้นไป ร้อยละ 86.70 ส่วนด้านสมรรถนะด้านความสามารถใน
การใช้ทักษะชีวิต มีคุณภาพอยู่ในระดับดีขึ้นไปต่ำสุด ร้อยละ 86.33 สอดคล้องตามสมมติฐาน

3.3 คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนทั้ง 8 ประการ ตามหลักสูตรสถานศึกษา
โรงเรียนวัดป่าประดู่หลังการพัฒนา ปีการศึกษา 2562-2563 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการประเมิน
คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนโรงเรียนวัดป่าประดู่ พบว่า

ปีการศึกษา 2562 โดยภาพรวมผลการประเมินมีคุณภาพอยู่ในระดับดีขึ้นไป ร้อยละ
92.30 และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า คุณลักษณะด้านจิตสาธารณะ/จิตอาสา มีค่าเฉลี่ย ระดับ
ดีขึ้นไป สูงสุดร้อยละ 94.30 รองลงมาได้แก่ คุณลักษณะด้านรักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ ร้อยละ 92.87
ส่วนคุณลักษณะด้าน ใฝ่เรียนรู้ มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ร้อยละ 91.29

ปีการศึกษา 2563 โดยภาพรวมผลการประเมินมีคุณภาพอยู่ในระดับดีขึ้นไป ร้อยละ
92.07 และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า คุณลักษณะด้านจิตสาธารณะ/จิตอาสา มีค่าเฉลี่ย ระดับ
ดีขึ้นไป สูงสุด ร้อยละ 93.99 รองลงมาได้แก่ คุณลักษณะด้านรักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ ร้อยละ 92.79
ส่วนคุณลักษณะด้านใฝ่เรียนรู้ มีค่าเฉลี่ยระดับดีขึ้นไป ร้อยละต่ำสุด ร้อยละ 91.06 สอดคล้องตาม
สมมติฐาน

4. ความพึงพอใจของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ครู ผู้ปกครอง และพระสงฆ์
ต่อการพัฒนาความมีวินัยของนักเรียน โดยใช้กลยุทธ์ “ WINAI MODEL ” หลังการพัฒนา
ปีการศึกษา 2562-2563 พบว่า

ปีการศึกษา 2562 ภาพรวมทุกกลุ่มที่ประเมินมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก โดยกลุ่ม
พระสงฆ์ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 3.67$, S.D. = 0.64) อยู่ในระดับมาก รองลงมา คือกลุ่มผู้ปกครอง
($\bar{X} = 3.64$, S.D. = 0.59) อยู่ในระดับมาก และกลุ่มที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ครู ($\bar{X} = 3.52$, S.D. =
0.66) อยู่ในระดับมากเช่นกัน

ปีการศึกษา 2563 โดยภาพรวมทุกกลุ่มที่ประเมินมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด
โดยกลุ่มผู้ปกครอง มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 4.64$, S.D. = 0.55) อยู่ในระดับมากที่สุดรองลงมา
คือกลุ่มพระสงฆ์ ($\bar{X} = 4.63$, S.D. = 0.64) อยู่ในระดับมากที่สุด และกลุ่มที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ กลุ่ม
ครู ($\bar{X} = 4.55$, S.D. = 0.58) อยู่ในระดับมากที่สุดเช่นกัน สอดคล้องตามสมมติฐาน

อภิปรายผล

1. การพัฒนาความมีวินัยของนักเรียน โดยใช้กลยุทธ์ “ WINAI MODEL ” โรงเรียนวัดป่าประดู่ หลังการพัฒนา ปีการศึกษา 2562-2563 ตามความคิดเห็นของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ครู นักเรียน ผู้ปกครอง และพระสงฆ์ ในปีการศึกษา 2562 โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาเป็นรายกลุ่มผู้ประเมิน พบว่ากลุ่มผู้ปกครอง มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา คือ กลุ่มคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และกลุ่มที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ กลุ่มครู ส่วนปีการศึกษา 2563 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายกลุ่มผู้ประเมิน พบว่า กลุ่ม ผู้ปกครองมีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา คือ นักเรียน และกลุ่มที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ กลุ่มครู สอดคล้องตามสมมติฐาน

ที่ผลปรากฏเช่นนี้ เป็นเพราะว่า ผู้วิจัยในฐานะผู้อำนวยการสถานศึกษามีการวางแผนในการบริหารจัดการ 5 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการบริหารการจัดการ เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งในการบริหารจัดการ 2) ด้านครู มีการพัฒนาครู และการจัดการเรียนรู้ของครู เพื่อส่งเสริมสนับสนุนให้ครู มีศักยภาพสูง มีความก้าวหน้าในวิชาชีพ มีคุณภาพชีวิตที่ดี มีขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงาน 3) ด้านผู้ปกครอง เพื่อส่งเสริมให้ผู้ปกครอง เข้ามามีบทบาท และมีส่วนร่วมในการพัฒนาความมีวินัยของนักเรียน และถือเป็นสถาบันหลักในการกล่อมเกลาคความมีวินัย และซึมซับพฤติกรรมต่างๆ ของนักเรียน 4) ด้านเพื่อน สภานักเรียน และการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน เพื่อป้องกัน และแก้ไขพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ ปกป้องคุณธรรมจริยธรรมที่ดั่งาม 5) ด้านสิ่งแวดล้อม เพื่อพัฒนาบรรยากาศ และสื่อการเรียนรู้ ให้หล่อหลอมชีวิตจิตใจผู้เรียนให้มีความละเอียดอ่อน ทั้งหมดนี้เพื่อเสริมสร้างความมีวินัยให้กับนักเรียนอย่างต่อเนื่อง และหลากหลายด้วยวิธีการที่แยบยลภายใต้กลยุทธ์ WINAI MODEL 1) W : Wealth of knowledge หมายถึง กระบวนการสร้างองค์ความรู้ให้ผู้เกี่ยวข้องได้เกิดองค์ความรู้ในการพัฒนาความมีวินัยของนักเรียนตามจุดเน้นและตัวบ่งชี้ที่โรงเรียนกำหนด 2) I : Involved หมายถึง กระบวนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นนักเรียนให้มีส่วนร่วม กระตุ้นให้นักเรียนเกิดกระบวนการคิดขั้นสูง นักเรียนได้เรียนรู้จากกิจกรรมที่หลากหลายรูปแบบเพื่อให้เกิดการเรียนรู้และเกิดจิตสำนึกในการพัฒนาความมีวินัย 3) N : Network with community หมายถึง กระบวนการจัดการเรียนรู้โดยใช้คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ครู ผู้ปกครอง และพระสงฆ์ ที่ช่วยกันดูแลนักเรียน ประเมิน ตรวจสอบและรับรองการทำกิจกรรมการพัฒนาความมีวินัยของนักเรียน 4) A : Art of discipline หมายถึง กระบวนการที่นักเรียนนำองค์ความรู้ที่ได้จากการเรียนรู้ไปปฏิบัติเพื่อพัฒนาความมีวินัย 5) I : Inspection หมายถึง กระบวนการวัดผลประเมินผลนักเรียนตามสภาพจริงในการพัฒนาความมีวินัยตามจุดเน้นของโรงเรียน จากการศึกษาการปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้ จากการปฏิบัติกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อชุมชน สังคม และประเทศชาติ สอดคล้องกับที่ ทำนอง ภูเกิดพิมพ์ (2551) กล่าวว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วม เป็นการทำงานร่วมกันเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับสภาพความคิด ความเชื่อและความยึดมั่นของแต่ละบุคคลแต่ละหน่วยงาน

และแต่ละองค์กร อีกทั้งขึ้นอยู่กับกาลเวลาแต่ละยุค แต่ละสมัยอีกด้วย โดยการมีส่วนร่วมเป็นหัวใจสำคัญในการเสริมสร้างพลังการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม (Teamwork) ที่มีประสิทธิภาพในการทำงาน เพราะทำให้ผู้เกี่ยวข้องหรือผู้มีส่วนร่วมเข้าใจสถานการณ์และอุทิศตนมากขึ้น เพื่อการเปลี่ยนแปลงและพัฒนา

สอดคล้องกับ จีระพงษ์ หอมสุวรรณ (2556) วิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ผลการวิจัย พบว่า ผู้ทรงคุณวุฒิมีความเห็นว่ารูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นนั้น มีความเหมาะสม และสามารถนำไปใช้ได้ มี 4 องค์ประกอบ ดังนี้องค์ประกอบที่ 1) หลักการบริหารแบบมีส่วนร่วม ได้แก่ หลักความไว้วางใจ หลักการติดต่อสื่อสาร หลักการทำงานเป็นทีม หลักการตัดสินใจร่วมกัน และหลักการกระจายอำนาจ องค์ประกอบที่ 2) คณะกรรมการบริหารแบบมีส่วนร่วม ได้แก่ คณะกรรมการและหน้าที่ของ คณะกรรมการ องค์ประกอบที่ 3) ขอบข่ายการบริหารแบบมีส่วนร่วม ได้แก่ งานบริหารทรัพยากร งานแผนงาน งานพัฒนากิจการนักเรียนนักศึกษา งานวิชาการ งานความร่วมมือกับสถานประกอบการ และงานพัฒนาและบริการชุมชน และองค์ประกอบที่ 4) กระบวนการบริหารแบบมีส่วนร่วม ได้แก่ การวางแผน การจัดองค์การ การอำนวยการ การนำแผนไปปฏิบัติ การประเมินผลและการปรับปรุงและพัฒนา และเงื่อนไขความสำเร็จ

สอดคล้องกับ กุลยา ตันติผลาชีวะ (อ้างถึงใน กิตติ กรทอง, 2552) กล่าวถึงแนวทางการจัดกิจกรรมให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมไว้ดังนี้

1) กิจกรรมโรงเรียน ได้แก่กิจกรรมที่เน้นให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วม โดยทางโรงเรียนเป็นฐานในการจัดกิจกรรม เช่น การประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อแนะนำโรงเรียน กิจกรรมการฝึกอบรม กิจกรรมการแสดงของนักเรียนกิจกรรมอื่นๆ ที่ทางโรงเรียนจัดขึ้นในโอกาสพิเศษต่าง ๆ

2) กิจกรรมสัมพันธ์เป็นกิจกรรมที่เน้นการสร้างความสัมพันธ์และความคุ้นเคยกันในการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นการสนทนาการเยี่ยมเยียน เช่น การประชุมปรึกษา เป็นวิธีการที่ช่วยให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการรับรู้ข้อมูลเกี่ยวกับโรงเรียนพร้อมๆ กับการแลกเปลี่ยนความรู้กัน การแก้ปัญหาาร่วมกัน การเยี่ยมบ้านเป็นอีกกิจกรรมหนึ่งซึ่งสร้างสานความสัมพันธ์บ้านและโรงเรียน การเยี่ยมบ้านจะไม่ทำบ่อยนัก อาจเป็นภาคเรียนละ 1 ครั้งหรือปีละ 1 ครั้งตามความเหมาะสม

3) กิจกรรมการสื่อสารสารสนเทศ กิจกรรมนี้จะเน้นให้ผู้ปกครองเป็นผู้รับข้อมูลเป็นหลักส่วนใหญ่เป็นข้อมูลเกี่ยวกับโรงเรียน ซึ่งมีหลายรูปแบบ เช่น โทรศัพท์สายด่วน จดหมายข่าว โสมเพจ แผ่นพับข้อมูลโรงเรียน

- 4) กิจกรรมการศึกษา เป็นกิจกรรมที่ให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอน เป็นกิจกรรมที่ผู้ปกครองเข้าถึงชั้นเรียน ทั้งเป็นผู้สอน เป็นผู้ช่วยครูตลอดถึง เป็นที่ปรึกษาสำหรับผู้ปกครองด้วยกัน
- 5) กิจกรรมบริการ เป็นกิจกรรมที่โรงเรียนจัดขึ้นเพื่อเป็นบริการแก่สังคม และครอบครัว ได้แก่ ห้องสมุดของเล่น ศูนย์ดูแลเด็ก ศูนย์แลกเปลี่ยนสิ่งของที่ผู้ปกครองเหลือใช้
- 6) กิจกรรมการตัดสินใจ เป็นกิจกรรมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองระดับสูงที่ผู้ปกครองจะมีส่วนร่วมกับทางโรงเรียนในการตัดสินใจและวินิจฉัยสั่งการ กิจกรรมที่เกี่ยวข้องคือการวางนโยบายโรงเรียน การสรรหาบุคลากร การพัฒนาการเรียนการสอน การพัฒนาหลักสูตร เป็นต้น

สอดคล้องกับ ซาคซิวสกี (Zakrzewski, 2012) ว่าครูที่มีความเอาใจใส่นักเรียน ทำให้นักเรียนมีการพัฒนาทางวิชาการ และมีทักษะทางสังคมด้านความเมตตาช่วยเหลือผู้อื่นมากขึ้น และ เบอโควิทซ์ (Berkowitz, 2011) ที่กล่าวว่าสิ่งสำคัญในการพัฒนาหรือวิธีการพัฒนาคุณลักษณะ อันพึงประสงค์ ของนักเรียนให้บรรลุผล คือ การพัฒนาครูให้ตระหนักในความสำคัญของคุณลักษณะ อันพึงประสงค์เป็นอันดับแรก พัฒนาการสร้างสัมพันธ์ภาพที่ดีสร้างแรงจูงใจเป็นตัวแทนของความดี สอดคล้องกับ บอนนูล เทคารินทร์ (2550) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนาสภาพแวดล้อม ในสถานศึกษาที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียนโรงเรียนเซกา อำเภอเซกา จังหวัดหนองคาย พบว่า การจัดสภาพแวดล้อมในห้องเรียนทางกายภาพ การจัดที่นั่งไม่มีรูปแบบยึดติดแบบใดแบบหนึ่ง เกิดความสะดวกสบาย ในการจัดกิจกรรมในการจัดและตกแต่งห้องเรียนมีการจัดมุมวิชาการ ป้ายนิเทศ แสดงผลงานครู-นักเรียน ห้องเรียนมีความสะอาดเป็นระเบียบสวยงาม มีป้ายนิเทศ ป้ายนิเทศการ ผลงานนักเรียน-ครูทุกห้อง ด้านสิ่งแวดล้อมทางสังคมและจิตใจมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีสร้างสรรค์ระหว่างครู กับนักเรียน มีความสำคัญต่อการเรียนรู้และปรับเปลี่ยนพฤติกรรม

สอดคล้องกับสนั่น ดวงเกตุ (2550 : 9) กล่าวว่า ห้องสมุดโรงเรียนเป็นสถานที่รวบรวม หนังสือ วารสารและสิ่งพิมพ์ต่างๆ ตลอดจนจอสโตนทัศน์ที่สอดคล้องกับหลักสูตรในปัจจุบันเพื่อเป็น การส่งเสริมการเรียนการสอนของครู และนักเรียน เป็นสถานที่ที่ทุกคนในโรงเรียน สามารถเลือกการ อ่านหนังสือและค้นคว้าความรู้ต่างๆ ได้โดยอิสระ ห้องสมุดช่วยให้นักเรียนสามารถศึกษาหาความรู้ที่ เรียนจากชั้นเรียนและที่นอกเหนือไปจากชั้นเรียนได้ ช่วยให้ครูค้นหาอุปกรณ์ในการเรียนการสอนได้ ช่วยให้นักเรียนได้รับความรู้กว้างขวางจากการได้พบและได้อ่าน ช่วยให้นักเรียนได้ใช้เวลาว่างอย่างมี ประโยชน์

2. คุณลักษณะความมีวินัยของนักเรียน โรงเรียนวัดป่าประดู่ หลังการพัฒนา ปีการศึกษา 2562-2563 ตามความคิดเห็นของครูและผู้ปกครอง ในปีการศึกษา 2562 โดยรวมทั้งสองกลุ่มประเมิน อยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาเป็นรายกลุ่มผู้ประเมิน พบว่า กลุ่มผู้ปกครอง มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือกลุ่มครู ส่วนปีการศึกษา 2563 โดยรวมทั้งสองกลุ่มผู้ประเมินอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณา

เป็นรายกลุ่มผู้ประเมิน พบว่า กลุ่มผู้ปกครอง มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา คือกลุ่มครู สอดคล้องตามสมมติฐาน

ที่ผลปรากฏเช่นนี้ เป็นเพราะว่าผู้บริหารและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่าย ได้วางแผนในการจัดกิจกรรมพัฒนาคุณลักษณะความมีวินัยโดยการมีส่วนร่วม ผู้ปกครอง พระสงฆ์และผู้เกี่ยวข้องพัฒนาครูทั้งระบบ เพื่อให้เป็นแบบอย่างที่ดีแก่นักเรียนและมีประสิทธิภาพในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ส่งเสริมพัฒนาสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนทั้งบรรยากาศและสื่อการเรียนรู้ กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพื่อมุ่งเน้นการเสริมสร้างคุณลักษณะความมีวินัยของนักเรียน โดยการให้ครูเข้ารับการอบรม สัมมนา ศึกษาดูงาน เกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมความมีวินัยของนักเรียน การวิเคราะห์นักเรียนเป็นรายบุคคล พัฒนาสื่อการเรียนรู้ทั้งภายนอกและภายในอาคารเรียน สร้างสิ่งแวดล้อมที่ดีให้เอื้อต่อการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของนักเรียน และด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน โดยจัดกิจกรรมให้นักเรียนได้เรียนรู้โดยการปฏิบัติจริงทั้งในโรงเรียนและชุมชนโดยอาศัยหลักการดำเนินกิจกรรมแบบประชาธิปไตย โดยนำกลยุทธ์ WINAI MODEL มาขับเคลื่อนกับครู ผู้ปกครอง คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน รวมทั้งพระสงฆ์ด้วย ซึ่งได้แก่ W : Wealth of knowledge กระบวนการสร้างองค์ความรู้ ถึงแนวทางจัดกิจกรรมพัฒนาคุณลักษณะความมีวินัยของนักเรียน ตามตัวบ่งชี้ที่โรงเรียนกำหนด I : Involved เป็นกระบวนการเรียนรู้ของผู้ที่เกี่ยวข้องที่ได้ร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมออกแบบกิจกรรม เพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากกิจกรรมที่หลากหลายรูปแบบ N : Network with community กระบวนการจัดการเรียนรู้โดยใช้ครู ผู้ปกครอง คณะกรรมการสถานศึกษา และเทคโนโลยีที่ช่วยกันดูแลนักเรียน ประเมิน ตรวจสอบและรับรองการทำกิจกรรมความมีวินัยในตนเองของนักเรียน มีส่วนร่วมในการพัฒนาสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน และเป็นแบบอย่างที่ดีแก่นักเรียน A : Art of discipline กระบวนการ ความรู้ที่ได้จากการเรียนรู้ไปปฏิบัติเพื่อให้มีวินัยเป็นคนดีของสังคม I : Inspection กระบวนการวัดผลประเมินผลนักเรียนตามสภาพจริงจากการปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้ จากการปฏิบัติกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อชุมชน สังคม และประเทศชาติ

สอดคล้องกับฟอสเตอร์ (Foster) (อ้างถึงใน สุริยา อรัญเฉวียง. 2559) ได้ศึกษาประเภทของผู้ปกครองที่เข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องต่อผลของอัตราการเข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องกับโรงเรียน ผลการวิจัยระบุว่า ผู้ปกครองที่เข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องกับโรงเรียน แยกเป็น 2 ประเภท คือ ผู้ปกครองที่เข้ามาในโรงเรียนและอาสาทำงานต่างๆ ในโรงเรียนหรือเข้ามามีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็น ในการประชุมสภาที่ปรึกษาโรงเรียนซึ่งผู้ปกครองประเภทนี้จะมีผลต่อนักเรียนในทางอ้อม และผู้ปกครองประเภทที่ 2 เป็นประเภทที่ส่งผลต่อนักเรียนโดยตรง ได้แก่ ผู้ปกครองที่เข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องกับการเรียนการสอน โดยการช่วยนักเรียนทำการบ้าน หรือทำโครงงานให้นักเรียน

อุไรวรรณ จันทรสวัสดิ์ (2552) ได้ศึกษาวิจัยคุณลักษณะครูผู้สอนที่ดีตามความคิดเห็น

ของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพสาขาพาณิชยกรรม โรงเรียนมิตรพลพณิชยการ เขตคลองสาน กรุงเทพมหานคร มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบความคิดเห็นของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) โรงเรียนมิตรพลพณิชยการ เขตคลองสาน กรุงเทพมหานคร เกี่ยวกับคุณลักษณะของครูผู้สอนที่ผลการวิจัยพบว่า ความคิดเห็นของนักเรียนเกี่ยวกับ คุณลักษณะของครูผู้สอนที่ดี โดยคุณลักษณะของครูที่ตรงกับความคิดเห็นของนักเรียนมากที่สุดคือ ด้านการให้บริการด้วยความจริงใจ และเสมอภาคโดยไม่เรียกรับหรือยอมรับผลประโยชน์จากการใช้ตำแหน่งหน้าที่โดยมิชอบ โดยเฉพาะเรื่องที่ทำหน้าที่การสอนอย่างเต็มความสามารถ รองลงมาคือด้านการประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดีทั้งทางกาย วาจา ใจ ด้านการไม่กระทำตนเป็นปฏิปักษ์ต่อความเจริญทางกาย สติปัญญา จิตใจ อารมณ์และสังคมของศิษย์ ด้านความรักความ เมตตา เอาใจใส่ ช่วยเหลือให้กำลังใจ และด้านการส่งเสริมให้เกิดความรู้ทักษะและนิสัยที่ถูกต้องดีงาม เปรียบเทียบความคิดเห็นของนักเรียนเกี่ยวกับคุณลักษณะของครูผู้สอนที่ดี นักเรียนเสนอแนะให้ครูให้ความรักและเอาใจ ใส่ให้นักเรียนอย่างทั่วถึงและเท่าเทียมกัน มีความสุภาพ อ่อนโยนเป็นแบบอย่างที่ดีกับศิษย์และให้ ความเป็นกันเองกับ ลูกศิษย์โดยเสมอภาค

สอดคล้องกับ ดลใจ ถาวรวงศ์ ตันเจริญ (2552) ได้ศึกษากระบวนการขัดเกลาคุณธรรม จริยธรรมของเยาวชนต้นแบบ จังหวัดฉะเชิงเทรา พบว่า 1) กระบวนการขัดเกลาทางสังคม จากเพื่อนพบว่า มีปฏิสัมพันธ์ที่ดีต่อกันระหว่างเพื่อนและเยาวชน มีการสังสรรค์พูดคุยกันจนคุ้นเคย และเป็นกันเอง ร่วมรับรู้สุขทุกข์และร่วมแก้ปัญหา และด้วยการรู้จักคุ้นเคยกันเป็นอย่างดีเพื่อน จึงมีส่วนช่วย ในการสั่งสอนอบรม เยาวชน อีกทั้งสนับสนุนส่งเสริมการทำความคิดดี ของคนในชุมชนและเยาวชนคือ ส่งเสริมคนขยัน ทำมาหากินและส่งเสริมการเป็นคนดี คนเก่งของเยาวชนด้วย นอกจากนี้ลักษณะ วิถีชีวิตของเพื่อนหากชอบเข้าวัดทำบุญ ก็เป็นแบบอย่างที่ดีให้กับเยาวชนในการซื่อสัตย์และสืบทอด วิถีชีวิตด้านคุณธรรมจริยธรรม 2) กระบวนการขัดเกลาทางสังคมจากเพื่อนพบว่า มีปฏิสัมพันธ์ที่ดีต่อกันระหว่างเพื่อนและเยาวชน โดยมีลักษณะแนวคิดที่คล้ายคลึง สอดคล้องกันคือ ขยันเรียนและ ทำกิจกรรม มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้สิ่งต่างๆ ที่สนใจและถนัดร่วมกัน และมีความจริงใจ สามารถปรึกษาหารือร่วมกัน ได้ทั้งเรื่องการเรียนและการวางแผนอนาคต และสนับสนุนให้เยาวชนปฏิบัติตามกฎระเบียบของ สังคม ซึ่งพ่อแม่มีส่วนในการให้คำชี้แนะในการเลือกคบเพื่อนด้วย

สอดคล้องกับภควรรณ โทมา (2555) กล่าวถึงบรรยากาศในห้องเรียนว่ามีส่วนสำคัญในการส่งเสริมความสนใจใคร่รู้ใคร่เรียนให้แก่นักเรียนเป็นแรงจูงใจภายนอกที่กระตุ้นให้ผู้เรียนรักเรียน รักการอยู่ร่วมกับผู้อื่นช่วยปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรม ความประพฤติอันดีงามให้แก่นักเรียน

สอดคล้องกับปิยวัชร สุทธิวนิช และคณะ (2559) ได้ศึกษารูปแบบการบริหารกิจกรรม พัฒนาผู้เรียนด้านสังคมและสาธารณประโยชน์ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา ผลการศึกษาพบว่า 1) สภาพสังคม ที่เปลี่ยนแปลง เน้นการแข่งขัน และการเลี้ยงดูของพ่อแม่ส่งผลให้นักเรียนมุ่งประโยชน์

ส่วนตัวมากกว่าประโยชน์ส่วนรวม นักเรียนขาดทักษะ การดำรงชีวิต ขาดความรับผิดชอบต่อตนเองและสังคมส่วนรวม ทำอะไรไม่เป็น ช่วยเหลือตนเองไม่ได้มีความอดทนน้อย ต้องพึ่งพาอาศัยคนอื่นตลอดเวลา

2) รูปแบบการบริหารกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ด้านสังคมและสาธารณประโยชน์ของนักเรียน ระดับมัธยมศึกษา ประกอบด้วย 8 องค์ประกอบ ดังนี้ 1) หลักการ หมายถึง การจัดกิจกรรมที่มีเป้าหมายชัดเจน เป็นรูปธรรมปฏิบัติได้จริงเป็นกิจกรรมที่บูรณาการกับ 8 กลุ่มสาระตอบสนองความต้องการของชุมชนสอดแทรกในชีวิตประจำวัน 2) สภาพแวดล้อม หมายถึง การจัดบรรยากาศของโรงเรียนให้เอื้อต่อการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนประสานงานกับผู้ปกครอง เพื่อจัดสภาพแวดล้อมทางบ้านอย่างเหมาะสม 3) เทคโนโลยี หมายถึง นำเทคโนโลยีมาใช้ในการปฏิบัติกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนด้านสังคมและสาธารณประโยชน์ 4) โครงสร้าง หมายถึง แต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อรับผิดชอบการจัดกิจกรรม 5) การปฏิบัติกิจกรรม หมายถึง การสรรหาผู้รับผิดชอบการจัดกิจกรรมอย่างเหมาะสม สร้างแรงจูงใจแก่นักเรียนและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องสำรวจสภาพปัจจุบันและปัญหาในโรงเรียน/ชุมชน/เครือข่ายเพื่อนำมาวางแผนวิเคราะห์ปัญหา วิเคราะห์ปัญหา วิเคราะห์โครงการที่จะดำเนินการโดยคำนึงถึงประโยชน์ที่นักเรียนจะได้รับ มีออกแบบและวางแผนกิจกรรมเพื่อพัฒนาโครงการให้สอดคล้องกับการจัดกิจกรรม โดยเน้นการลงมือปฏิบัติจริง 6) การตัดสินใจ หมายถึง การรวบรวมข้อมูลอย่างรอบด้านเพื่อใช้ในการตัดสินใจในการจัดกิจกรรมพิจารณาข้อมูลและแสวงหาทางเลือกหลายๆ ทางเลือกและตัดสินใจเลือกทางที่ดีที่สุด 7) กิจกรรม หมายถึง กิจกรรมที่มุ่งส่งเสริมให้ผู้เรียนมีจิตสำนึกรับผิดชอบต่อสังคม มีการปฏิบัติตนในการทำความสะอาดที่สาธารณะ การให้กำลังใจทหาร การช่วยเหลือผู้ประสบภัย การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม การดูแลรักษาสาธารณสมบัติและโบราณสถานของชาติ การอ่านหนังสือสำหรับผู้พิการทางสายตา การส่งเสริมการท่องเที่ยว (ยุวมัคคุเทศก์) การจัดการขยะ การจัดสอนเตรียมสอบให้รุ่นน้อง การดูแลช่วยเหลือคนชราและคนพิการ การช่วยขายสินค้าเพื่อองค์กร การกุศล การช่วยพัฒนาชุมชน การทำงานในห้องสมุด การทำงานอาสาสมัครในโรงพยาบาล และ 8) ผลการดำเนินกิจกรรม ผู้เรียนมีจิตสำนึกความรับผิดชอบต่อตนเอง สังคม และอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ผู้เรียนเห็นคุณค่าวัฒนธรรมและพร้อมใช้ชีวิตอย่างรับผิดชอบ ผู้เรียนไม่เอาเปรียบผู้อื่น มองเห็นประโยชน์ของส่วนรวมมากกว่าส่วนตน ผู้เรียนมุ่งพัฒนาตนเองในฐานะพลเมืองไทยและพลเมืองโลก โดยยึดหลักการมีส่วนร่วม ผู้เรียนมีจิตสาธารณะ มุ่งทำประโยชน์และสร้างสรรค์สิ่งดีงาม ฝึกทำงานการให้บริการต่างๆ ด้วยความเสียสละอดทน ผู้เรียนเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่พร้อมช่วยเหลือผู้อื่นโดยไม่หวังผลตอบแทน ผู้เรียนมีทักษะและสมรรถนะในการคิดอย่างเป็นระบบและรอบด้าน ผู้เรียนมีทักษะและสมรรถนะด้านทักษะการดำรงชีวิต มีความเข้าใจทิศทางการเปลี่ยนแปลงของสังคม เห็นคุณค่าของตนเอง พร้อมและมุ่งมั่นพัฒนาสิ่งรอบตัวให้เกิดการเปลี่ยนแปลงที่ดีขึ้น ผู้เรียนมีทักษะและสมรรถนะในการแก้ปัญหาด้วยสันติวิธี ไม่ก่อปัญหาสร้างความเดือดร้อนให้แก่ตนเองและผู้อื่น และลงมือแก้ไขปัญหที่เกิดขึ้นด้วยตนเอง ผู้เรียนมีทักษะและสมรรถนะในการสื่อสารกับคนอื่น ผู้เรียนมีความสามารถ

ใช้เทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้และทำประโยชน์แก่ส่วนรวมกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ ผู้เรียนมีการยอมรับนับถือตนเอง

3. คุณภาพผู้เรียนของนักเรียนโรงเรียนวัดป่าประดู่ หลังการพัฒนา ปีการศึกษา 2562-2563 จำแนกเป็น

3.1 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับสถานศึกษา (คะแนนเฉลี่ย GPA) ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-6 โรงเรียนวัดป่าประดู่ ปีการศึกษา 2562-2563 พบว่า ปีการศึกษา 2563 มีค่าพัฒนาสูงกว่า ปีการศึกษา 2562 สอดคล้องตามสมมติฐาน

ผลปรากฏเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้วิจัยได้ดำเนินการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนโดยการมีส่วนร่วม ผู้ปกครอง พระสงฆ์และผู้เกี่ยวข้อง มีการพัฒนาครูทั้งระบบ เพื่อให้มีทักษะในการจัดการเรียนรู้ เป็นแบบอย่างที่ดีแก่นักเรียน ทั้งในอาคารและนอกอาคารอย่างหลากหลาย มีการจัดสื่อการเรียนรู้ของนักเรียน ทำให้ครูปรับเปลี่ยนพฤติกรรมจัดการเรียนรู้ ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เป็นครูเพื่อศิษย์ จัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่ส่งเสริมความสามารถของนักเรียนแต่ละคน ให้แรงเสริมตามความเหมาะสม ดำเนินกิจกรรมด้วยความเป็นกันเอง นำ กลยุทธ์ “WINAI MODEL” มาพัฒนา นักเรียนโดยเฉพาะโดยดำเนินกิจกรรมต่างๆ ได้แก่ กิจกรรมพัฒนาครูเพื่อศิษย์ กิจกรรมการเรียนรู้ตามจุดเน้น การพัฒนาความมีวินัยในตนเอง โดยแบ่งเป็นฐานการเรียนรู้ ครอบคลุม 4 ฐาน สอดคล้องตามจุดเน้นการพัฒนาความมีวินัย ทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ วินัยด้านความรับผิดชอบ วินัยด้านความซื่อสัตย์ วินัยด้านจิตสาธารณะ/จิตอาสา และวินัยด้านความพอเพียง กิจกรรมสอดแทรกความรู้เกี่ยวกับการพัฒนาความมีวินัยของนักเรียนในแต่ละรายวิชา เป็นต้น จากกิจกรรมดังกล่าวทำให้นักเรียนมีการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมมีวินัย รู้หน้าที่ของตนเองขยันหมั่นเพียร อดทน มากขึ้น จึงส่งผลให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่สูงขึ้น เป็นที่ภาคภูมิใจแก่ครู ผู้ปกครอง และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

สอดคล้องกับผลการวิจัยของศิริพร สะอาดล้วน (2550) ได้ศึกษาค้นคว้าแบบอิสระความสัมพันธ์ระหว่างความมีวินัยกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมความมีวินัยในตนเองของนักเรียนมี 5 ด้าน คือ ด้านความประพฤติทั่วไป ด้านกิจวัตรประจำวัน ด้านการควบคุมตนเอง ด้านการทำงาน และด้านการเรียน ส่วนความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมความมีวินัยในตนเองกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน มีความสัมพันธ์กันเฉพาะด้านความประพฤติทั่วไปและด้านการทำงาน ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ.05 และ.01

นิพนธ์ ภูพันธ์ (2551) ได้ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการกระทำผิดวินัยของนักเรียนผลการวิจัยพบว่า โรงเรียนควรส่งเสริมวินัยในตนเองของนักเรียนและสร้างวินัยส่วนรวมโดยให้ทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการกำหนดแนวทางปฏิบัติ ซึ่งทุกคนสามารถปฏิบัติได้มีสภาพแวดล้อมและการเรียนการสอนที่น่าสนใจ ตลอดทั้งมีฝ่ายแนะแนวของโรงเรียนเพื่อเป็นที่ปรึกษาและช่วยเหลือนักเรียนที่มีปัญหา

ธีระภรณ์ ดงอนนท์ (2552) ได้วิจัยเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อความมีวินัยในตนเองของนักเรียนพบว่า ตัวแปรสำคัญที่ส่งผลเรื่องความมีวินัยในตนเองคือ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ความเชื่ออำนาจในตน การมุ่งอนาคตและควบคุมตน เจตคติต่อในตนเอง การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย การอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวด การปฏิบัติตนของครู พฤติกรรมกลุ่มเพื่อน สภาพชุมชน

3.2 คะแนนเฉลี่ยร้อยละผลการประเมินสมรรถนะสำคัญของนักเรียนตามหลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนวัดป่าประดู่ หลังการพัฒนา ปีการศึกษา 2562-2563 พบว่าปีการศึกษา 2562 โดยภาพรวมคะแนนเฉลี่ยร้อยละ ผลการประเมินสมรรถนะสำคัญของนักเรียน ตามหลักสูตรสถานศึกษา อยู่ในระดับดีขึ้นไป และเมื่อพิจารณาจำแนกเป็นรายสมรรถนะย่อย พบว่า สมรรถนะด้านความสามารถในการคิด มีค่าเฉลี่ยสูงสุด มีคุณภาพอยู่ในระดับดีขึ้นไป รองลงมาได้แก่ สมรรถนะด้านความสามารถในการแก้ปัญหา ส่วนสมรรถนะด้านความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด และปีการศึกษา 2563 โดยภาพรวมคะแนนเฉลี่ยร้อยละผลการประเมินสมรรถนะสำคัญของนักเรียนตามหลักสูตรสถานศึกษา โรงเรียนวัดป่าประดู่ อยู่ในระดับดีขึ้นไป และเมื่อพิจารณาจำแนกเป็นรายสมรรถนะ พบว่า สมรรถนะด้านความสามารถในการใช้เทคโนโลยี มีค่าเฉลี่ยสูงสุด มีคุณภาพอยู่ในระดับดีขึ้นไป รองลงมาได้แก่ ด้านสมรรถนะด้านความสามารถในการแก้ปัญหา ส่วนด้านสมรรถนะด้านความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด มีคุณภาพอยู่ในระดับดีขึ้นไป สอดคล้องตามสมมติฐาน

ที่ปรากฏเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่า กิจกรรมเพื่อพัฒนาความมีวินัยของนักเรียน โดยใช้กลยุทธ์ “WINAI MODEL” โรงเรียนวัดป่าประดู่ ปีการศึกษา 2562-2563 เป็นกิจกรรมเน้นบูรณาการจัดการจัดการเรียนรู้ในทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ และกิจกรรมการเรียนรู้ตามจุดเน้นความมีวินัยในตนเอง 4 ด้าน โดยใช้รูปแบบการเรียนรู้ ตลอดจนกิจกรรมพัฒนาสื่อการเรียนรู้ในห้องเรียน บนอาคารเรียน และรอบบริเวณโรงเรียน จึงส่งผลให้นักเรียนมีพัฒนาการด้านสมรรถนะสำคัญ ครอบคลุมทั้ง 5 ด้านอย่างต่อเนื่อง สอดคล้องกับหลักการจัดการเรียนรู้เพื่อให้บรรลุตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม ฉบับที่ 2 พุทธศักราช 2545 มาตรา 22 ที่กล่าวว่า การจัดการเรียนรู้ ต้องยึดหลักผู้เรียนทุกคนมีความสามารถในการเรียนรู้ และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนสำคัญที่สุด ฉะนั้นครูผู้สอนจะต้องมีการเปลี่ยนแปลงบทบาทจากการเป็นผู้ชี้แนะ ผู้ถ่ายทอดความรู้ ไปเป็นผู้ช่วยเหลือส่งเสริม และสนับสนุนให้ผู้เรียนแสวงหาความรู้จากสื่อ และแหล่งเรียนรู้ เพื่อนำข้อมูลเหล่านั้นไปสร้างสรรค์ความรู้ของตนเอง และได้พัฒนาตามศักยภาพ มีความสุข จึงส่งผลถึงพฤติกรรมการเรียนรู้ของนักเรียน และสมรรถนะสำคัญ

กุลยา ตันติผลาชีวะ (2545 : 80 – 81) กล่าวถึงหลักการสร้างวินัยให้แก่เด็ก ดังนี้

1. มีเจตคติที่ดีกับเด็ก การสอนวินัยต้องค่อยเป็นค่อยไป ใสใจและพยายามในการสร้างด้วยการใช้สัมพันธภาพที่ดีกับเด็ก ให้คำแนะนำชี้แจงถึงการประพฤติปฏิบัติที่ถูกต้อง ฝึกเด็กให้รู้จักการบังคับตนเองอย่างมีเหตุผล ให้กำลังใจชมเชยเมื่อเด็กทำถูกต้อง ใช้วิธีการชักจูงใจให้มีส่วนร่วมในการปฏิบัติ มากกว่าการบังคับ โดยคำนึงถึงความรู้สึกจิตใจของเด็ก และความสามารถของเด็กในการพัฒนาตามระดับอายุ การสอนวินัยเด็กด้วยความรักและให้สิ่งที่ดีที่สุดกับเด็ก จะช่วยให้เด็กมีความรู้สึกที่ดีกับการมีวินัย

2. ให้อิสระแก่เด็กในการมีความคิดเป็นของตนเอง ด้วยการให้คำแนะนำปรึกษาเมื่อเด็กเล่นกับเพื่อนหรือมีปัญหาในการเล่น เด็กควรได้รู้ว่า ทำไม่ต้องมีวินัย พฤติกรรมใดที่ยอมรับได้ และพฤติกรรมใดที่ผิด เมื่อผิดแล้วต้องแก้ไข เพราะหากเกิดซ้ำแล้วไปแก้ไข จะทำให้เด็กคับข้องใจ

3. สร้างให้เด็กมีความรับผิดชอบต่อหน้าที่และงานที่ได้รับมอบหมายด้วยการติดตามให้ข้อมูลย้อนกลับ ชี้แนะ ไม่ติหรือว่ากล่าวให้เด็กเสียใจ ไม่เปรียบเทียบเด็กกับผู้อื่นให้เด็กรู้สึกเป็นบมด้อย แต่ประเมินให้เด็กเห็นถึงการพัฒนาพฤติกรรมของตนเองและข้อควรแก้ไข

4. ให้การยกย่องชมเชยในทันทีที่เด็กกระทำหรือปฏิบัติดี อย่าพูดถึงสิ่งที่ไกลตัว เด็กจะไม่เข้าใจ เช่น ทำดีไปเถอะโตขึ้นแล้วจะดีเอง เด็กไม่ทราบ หรือใช้คำยาก เด็กไม่เข้าใจ

5. การฝึกวินัยต้องสม่ำเสมอ เราไม่สามารถเปลี่ยนพฤติกรรมเด็กได้ในทันทีทันใด ต้องฝึกซ้ำ ๆ อย่างต่อเนื่อง เพื่อให้เด็กซึมซับไปเป็นนิสัย เมื่อผิดต้องลงโทษทันที เพื่อแก้ไขให้ถูกต้อง ถ้าเด็กทำดีต้องชมเชย

ปรีชา ธรรมมา (2545 : 37 – 38) ได้แบ่งข้อองค์ประกอบที่สำคัญที่เอื้อต่อการเสริมสร้างความมีวินัยแห่งตน ได้แก่

1. สภาพแวดล้อมทางกายภาพ เช่น ความไม่แออัดในห้องเรียน แสงสว่าง อุณหภูมิ การถ่ายเทของอากาศ โต๊ะที่นั่ง อุปกรณ์ต่าง ๆ รวมทั้งการทำงาน ซึ่งมีความสำคัญทั้งในโรงเรียนและสถานฝึกงานทั่วไป

2. ความเหมาะสมของหลักสูตรกับความสามารถของนักเรียน

3. การให้คำปรึกษาและการจัดกลุ่มในชั้นเรียน วิชาที่เด็กไม่สนใจเรียน บางครั้งก็ก่อให้เกิดปัญหาตามมา

4. การจัดที่นั่งให้นักเรียน ซึ่งบางครั้งก่อให้เกิดปัญหาขึ้นมาได้ เช่น การให้เด็กชุกชน นั่งอยู่หลังชั้นจะเป็นปัญหาเวลาเรียนมากกว่าให้เขานั่งแถวหน้า ความสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียนควรแสดงออกถึงความเป็นมิตรไมตรีต่อกัน

5. ความเป็นผู้นำและความสามารถของครูซึ่งถือเป็นสิ่งจำเป็นต่อการสร้างวินัยให้กับนักเรียน

6. การมีสำนึกในความยุติธรรม ความไม่ลำเอียงด้วยอคติต่าง ๆ หากครูขาดจิตสำนึกนี้ไป นักเรียนจะไม่เคารพเชื่อฟัง

7. การให้นักเรียนมีการปกครองด้วยตนเองมากขึ้น

8. การพัฒนาควบคุมตนเองหรือการมีวินัยแห่งตนเองนั้น ควรกระทำตั้งแต่อายุยังน้อย จะได้ผลมากกว่าการมีอายุมากขึ้น

3.3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล การประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนทั้ง 8 ประการ ตามหลักสูตรสถานศึกษา โรงเรียนวัดป่าประดู่ หลังการพัฒนา ปีการศึกษา 2562-2563 พบว่า ปีการศึกษา 2562 โดยภาพรวมผลการประเมินมีคุณภาพอยู่ในระดับดีขึ้นไป เมื่อพิจารณาเป็นรายคุณลักษณะ พบว่าคุณลักษณะด้านจิตสาธารณะ/จิตอาสา มีค่าเฉลี่ยสูงสุดระดับดีขึ้นไป รองลงมา ได้แก่ คุณลักษณะด้านซื่อสัตย์ สุจริต ส่วนคุณลักษณะด้านอยู่อย่างพอเพียง มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ระดับดีขึ้นไป ส่วนปีการศึกษา 2563 โดยภาพรวมผลการประเมินมีคุณภาพอยู่ในระดับดีขึ้นไป และเมื่อพิจารณาเป็นรายคุณลักษณะ พบว่า คุณลักษณะด้านจิตสาธารณะ/จิตอาสา มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ระดับดีขึ้นไป รองลงมา ได้แก่ คุณลักษณะรักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ ส่วนคุณลักษณะด้านไม่เร่ร่อน มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ระดับดีขึ้นไป สอดคล้องตามสมมติฐาน

ที่ผลปรากฏเช่นนี้เป็นเพราะ ผู้วิจัยในฐานะผู้อำนวยการสถานศึกษา และมีส่วนเกี่ยวข้องกับทุกฝ่ายได้วางแผนการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาความมีวินัยของนักเรียน โดยใช้ WINAI MODEL ภายใต้หลักการการจัดกิจกรรมเพื่อเสริมสร้างปัจจัยสนับสนุนความมีวินัยของนักเรียน ดังนี้

1. โรงเรียน ต้องกำหนดแนวนโยบายที่ชัดเจน เพื่อสร้างเสริมและปลูกฝังนักเรียนให้เป็นผู้มีวินัยในตนเอง สามารถประพฤติปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดีของโรงเรียนและของสังคมทั่วไป สามารถควบคุมดูแลตนเอง และสังคมส่วนรวมให้อยู่ร่วมกันได้ด้วยความสุข อันจะมีผลทำให้โรงเรียนสามารถดำเนินกิจการต่างๆ ไปด้วยความสงบเรียบร้อย และนักเรียนเองก็ศึกษาเล่าเรียน ด้วยความรับผิดชอบยิ่งกว่านั้นการที่โรงเรียนสามารถปลูกฝังให้นักเรียนสามารถประพฤติปฏิบัติตนในแนวทางที่ถูกที่ควรด้วยตัวของเขาเอง ย่อมจะช่วยให้นักเรียนเจริญเติบโตเป็นพลเมืองดีของประเทศต่อไป อันจะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งแก่ตนเองและแก่สังคมส่วนรวมในอนาคต

2. ครูไม่เพียงแต่จะต้องมีความรู้ทางวิชาการเพื่อจะสอนนักเรียนเท่านั้น แต่ครูยังจะต้องเป็นผู้ช่วยนักเรียนให้พัฒนาทั้งทางด้านสติปัญญา บุคลิกภาพ อารมณ์ และสังคมด้วยดังนั้น ครูต้องเป็นผู้ที่ให้ความอบอุ่นแก่นักเรียน และนักเรียนส่วนมากจะมีครูอย่างน้อยหนึ่งคนที่ยึดเป็นต้นแบบ และนักเรียนจะยอมรับค่านิยมและอุดมการณ์ของครู ที่นักเรียนยึดเป็นต้นแบบจะติดตามไปตลอดชีวิต

3. ครอบครัว เป็นสถาบันแห่งแรกที่ยึดมั่นทางด้านจิตใจ และปลูกฝังพฤติกรรมสุขภาพให้แก่เด็ก โดยพ่อแม่ถือเป็นสถาบันหลักในการดูแลและเลี้ยงดูลูก ถ้าครอบครัวใดที่พ่อแม่และบุคคลในครอบครัวมีการศึกษาและถ่ายทอดสิ่งที่ดีมีคุณค่ากับเด็ก เด็กก็จะได้รับการซึมซับสิ่งที่ดีมีพฤติกรรมที่

พึงประสงค์ แต่ถ้าเด็กเกิดในครอบครัวที่มีแบบอย่างในทางตรงข้าม เช่น พ่อแม่ หรือบุคคลในครอบครัว มีการศึกษาน้อย ยากจน พ่อแม่มีพฤติกรรมที่ไม่ถูกต้อง เช่น พุดจาหยาบคาย ไม่สุภาพ และมีพฤติกรรมทางเพศที่ไม่เหมาะสม เด็กก็จะซึมซับเอาพฤติกรรมที่ไม่ถูกต้องนั้นมาเป็นพฤติกรรมของตนเอง ดังนั้น ครอบครัวจึงมีอิทธิพลอย่างมากต่อพฤติกรรมต่างๆ ของนักเรียน

4. สิ่งแวดล้อมที่จะต้องพัฒนาให้เกิดบรรยากาศแห่งการเรียนรู้ รวมทั้งสื่อการเรียนรู้ทั้ง ภายในและนอกโรงเรียน หรือหากนักเรียนอยู่ในชุมชนที่มีระบบการจัดการที่ดี มีแบบอย่างทางพฤติกรรมที่เหมาะสม และมีกิจกรรมที่กระตุ้นหรือส่งเสริมเด็กและเยาวชน เข้ามีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมของชุมชนด้วยแล้ว จะช่วยให้เด็กและเยาวชนมีจิตสำนึก คัดเพื่อส่วนรวมและชุมชนที่ตนเองอาศัยอยู่ ช่วยกันพัฒนาชุมชนให้มีความเจริญก้าวหน้า หรือเกิดสำนึกรักบ้านเกิด ซึ่งนับว่าเป็นพื้นฐานสำคัญของการเจริญเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่ดีในอนาคตต่อไป

สอดคล้องกับทฤษฎีการวางเงื่อนไขให้ปฏิบัติ (Operant conditioning) ของสกินเนอร์ (Skinner) (ลิขิต กาญจนารณ. 2548 : 55 - 56)

ทฤษฎีการวางเงื่อนไขให้ปฏิบัติ มีความเชื่อว่าพฤติกรรมของบุคคลเป็นผลที่ได้รับจากการกระทำ สกินเนอร์สนใจเรื่องการเกิดพฤติกรรมของมนุษย์ โดยอธิบายว่าการกระทำหรือพฤติกรรมทั้งหลาย ล้วนแต่ได้รับอิทธิพลมาจากผลของการกระทำที่ตามมา หลังจากการกระทำพฤติกรรมนั้นเสร็จสิ้นลง โดยมีกระบวนการให้การเสริมแรงเป็นตัวกระตุ้น ซึ่งกระบวนการให้การเสริมแรง ในการวางเงื่อนไขให้ปฏิบัติ นั้น สามารถจำแนกได้เป็น 2 ลักษณะ คือ

1. การใช้การเสริมแรงที่มีลักษณะต่อเนื่อง คือ ให้การเสริมแรงแก่พฤติกรรมทุกครั้งที่ยินทรีย์ได้แสดงพฤติกรรมที่ถูกตามวัตถุประสงค์หรือตามที่ถูกต้องการ ซึ่งการให้การเสริมแรงแบบต่อเนื่องเช่นนี้เป็นสิ่งจำเป็นในระยะเริ่มแรกของการฝึก

2. การเสริมแรงเป็นครั้งคราวตามความเหมาะสม ซึ่งสามารถทำได้หลายแบบ เช่น ใช้เวลาเป็นตัวกำหนดเป็นตัววัดว่า จะให้การเสริมแรงเมื่อใด หรือใช้จำนวนครั้งของการตอบสนองเป็นตัวกำหนด

จากทฤษฎีดังกล่าว สามารถสรุปหลักการที่สำคัญได้ดังนี้

1. การเรียนรู้เกิดจากการที่พฤติกรรมได้รับการเสริมแรง
2. พฤติกรรมใดก็ตามที่ได้รับการเสริมแรง พฤติกรรมนั้นจะคงอยู่และเกิดขึ้นต่อไป
3. พฤติกรรมใดก็ตามหากไม่ได้รับการเสริมแรง พฤติกรรมนั้นมีแนวโน้มที่จะลดลงหายไปหรือหยุดการกระทำ
4. การเสริมแรงจะต้องได้รับทันทีที่พฤติกรรมเกิดขึ้นหรือต่อเนื่องหลังจากที่ได้ทำพฤติกรรมไปแล้ว

สอดคล้องกับทฤษฎีการเรียนรู้ทางปัญญาสังคม (Social cognitive theory) ของ อัลเบิร์ต แบนดูรา (Albert Bandura)

ทฤษฎีการเรียนรู้ทางปัญญาสังคมของแบนดูรา (Bandura. 1977 : 22–27 ; อ้างถึง ใน รัชดาภรณ์ อินทะนิน. 2544 : 9) กล่าวว่า พฤติกรรมของมนุษย์เกิดจากการเรียนรู้ มนุษย์มีการเรียนรู้พฤติกรรมจากประสบการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นทั้งโดยทางตรง คือ เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นกับตนเอง และโดยทางอ้อม คือ เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นกับบุคคลอื่น หรือการเรียนรู้จากตัวแบบ ซึ่งเป็นการเรียนรู้โดยอาศัยกระบวนการสังเกต การเรียนรู้ส่วนใหญ่ในชีวิตประจำวันเป็นการเรียนรู้ด้วยกระบวนการสังเกตตัวแบบ ซึ่งมีองค์ประกอบที่สำคัญ 4 ประการ คือ

1) กระบวนการสนใจ (Attention process) เป็นกระบวนการเลือกและรับรู้ลักษณะของพฤติกรรมที่สำคัญของตัวแบบ โดยผู้สังเกตจะต้องให้ความสนใจละรับรู้ลักษณะที่สำคัญให้ถูกต้อง แล้วนำสิ่งที่ได้จากการสังเกตมาสรุปรวบรวมไว้เป็นขั้นตอนเพื่อให้ง่ายต่อการจำ ซึ่งความสนใจนี้จะทำให้สามารถจำแนกพฤติกรรมที่สำคัญออกจากพฤติกรรมอื่นของตัวแบบได้ การรับรู้จะเกิดขึ้นได้มากหรือน้อย ขึ้นอยู่กับองค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อกระบวนการสนใจจากผู้สังเกตหรือจากโครงสร้างและลักษณะของตัวแบบ ได้แก่ ความชัดเจน ความซับซ้อน ความน่าสนใจของตัวแบบ รวมทั้งองค์ประกอบด้านสัมพันธภาพระหว่างตัวแบบกับผู้สังเกต

2) กระบวนการคงไว้ (Retention process) เป็นกระบวนการรวบรวมลักษณะพฤติกรรมที่ได้จากการสังเกตไว้ในระบบความจำในรูปของสัญลักษณ์ ได้แก่ จินตภาพ และภาษา เมื่อบุคคลได้เห็นพฤติกรรมของตัวแบบที่ตนสนใจการรับรู้จะเกิดขึ้น และเมื่อพฤติกรรมสิ้นสุดลง มีนิภาพของพฤติกรรมดังกล่าวจะยังคงอยู่ในความทรงจำและจะถูกดัดแปลงเป็นสัญลักษณ์ทางภาษา ซึ่งสามารถจดจำได้ง่ายและนานกว่า

3) กระบวนการแสดงออก (Motor reproduction process) เป็นกระบวนการแปลงสัญลักษณ์ในระบบความจำ ออกมาเป็นพฤติกรรมที่เกิดขึ้นจะถูกต้องหรือใกล้เคียงกับตัวแบบหรือไม่ ขึ้นอยู่กับปริมาณการเรียนรู้ที่ได้จากการสังเกตและความสามารถที่มีอยู่ในตัวบุคคลนั้น

4) กระบวนการจูงใจ (Motivational process) การเรียนรู้พฤติกรรมต่างๆ ในสังคมนั้น มนุษย์ไม่สามารถแสดงพฤติกรรมที่ตนได้รู้มาทั้งหมด แต่จะเลือกพฤติกรรมของตัวแบบที่ก่อให้เกิดผลดีตอบแทนมากกว่าพฤติกรรมที่ตนได้รู้มาทั้งหมด การประเมินพฤติกรรมของตัวแบบจึงเป็นไปในรูปของการรับเอาสิ่งที่ทำให้ตนพึงพอใจ และปฏิเสธสิ่งที่ไม่เห็นด้วยหรือไม่พึงพอใจ

4. ความพึงพอใจของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ครู ผู้ปกครอง และพระสงฆ์ ต่อการพัฒนาความมีวินัยของนักเรียน โดยใช้กลยุทธ์ “ WINAI MODEL ” หลังการพัฒนา ปีการศึกษา 2562-2563 พบว่าในปีการศึกษา 2562 โดยภาพรวมทุกกลุ่มที่ประเมินมีความพึงพอใจในระดับมาก โดยกลุ่มพระสงฆ์ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา คือกลุ่มผู้ปกครอง และกลุ่มที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ครู

ส่วนปีการศึกษา 2563 โดยภาพรวมทุกกลุ่มที่ประเมินมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด โดยกลุ่มผู้ปกครองมีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา คือกลุ่มพระสงฆ์ อยู่ในระดับมากที่สุด และกลุ่มที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ กลุ่มครู สอดคล้องตามสมมติฐาน

ผลปรากฏเช่นนี้เป็นเพราะว่า กิจกรรมที่เพื่อพัฒนาความมีวินัยในตนเองของนักเรียน โดยใช้ WINAI MODEL โรงเรียนวัดป่าประดู่ ปีการศึกษา 2562-2563 เป็นกิจกรรมที่เกิดจากมติของผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง เป็นกิจกรรมที่เหมาะสมกับบริบท และสภาพแวดล้อมของโรงเรียน และชุมชน เป็นภาระงานที่เกิดจากความร่วมมือของทุกฝ่ายที่ได้ร่วมกันจัดกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง เน้นการจัดกิจกรรมที่หลากหลายตอบสนองความต้องการของนักเรียน โรงเรียน ผู้ปกครอง และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่าย นอกจากนี้การดำเนินกิจกรรม ยังได้รับการสนับสนุนงบประมาณจากหน่วยงาน ของรัฐ และเอกชนอย่างเพียงพอ ทำให้การดำเนินงานมีความคล่องตัวและมีประสิทธิภาพ จากสาเหตุที่กล่าวมาแล้วข้างต้นจึงมีผลทำให้การประเมินความพึงพอใจต่อการดำเนินงานที่มีต่อการพัฒนาคุณลักษณะความมีวินัยของนักเรียน โดยใช้ WINAI MODEL โรงเรียนวัดป่าประดู่ ปีการศึกษา 2562-2563 ภาพรวมทุกกลุ่มที่ประเมินมีความคิดเห็นอยู่ ในระดับมาก-มากที่สุด

สอดคล้องกับกาญจนา ศรีกาฬสินธุ์ (2544 : 8-9) ได้กล่าวว่า จุดมุ่งหมายที่สำคัญในการบริหารงานด้านวินัยของนักเรียน คือ การมุ่งให้นักเรียนทุกคนได้มีพัฒนาการไปจนถึงขั้นที่สามารถควบคุมดูแลตนเองและสังคมส่วนรวมให้อยู่ร่วมกันได้ด้วยความสงบสุข สามารถปฏิบัติตนให้เป็นไปในแนวทางที่ถูกที่ควรด้วยตัวของนักเรียนเอง และการปลูกฝังวินัยให้แก่นักเรียนเป็นงานที่ผู้บริหารและครูจะต้องให้ความสำคัญ ดังนี้

1. ควรคำนึงถึงสิทธิและความรับผิดชอบของนักเรียนในการมีส่วนร่วมกับทางโรงเรียน ในการกำหนดกฎระเบียบต่างๆ ตลอดจนการปกครองดูแลกันเอง
2. ปรารถนา ความมุ่งหมาย ตลอดจนวิธีดำเนินการวินัยนักเรียน ควรเป็นเรื่องที่ทุกฝ่าย ทั้งผู้บริหาร ครู อาจารย์ และผู้ปกครองมีความเห็นชอบร่วมกัน เพื่อเป็นการง่ายในการนำไปใช้บังคับ และเพื่อพัฒนาบุคลากรทุกฝ่ายไปพร้อมกัน
3. กฎระเบียบที่กำหนดขึ้นใช้บังคับ จะต้องไม่เกิดผลเพียงพอและกำหนดขั้นเท่าที่มีความจำเป็นเพื่อให้กิจการต่างๆ ของสถานศึกษาดำเนินไปได้ด้วยดีเท่านั้น หากมีมากเกินไปก็จะยิ่งทำให้โรงเรียนต้องเสียเวลาไปในการควบคุมดูแลมากขึ้น และทำให้นักเรียนรู้สึกถึงการถูกบีบบังคับและการจำกัดเสรีภาพอันจะก่อให้เกิดความยุ่งยากเมื่อนำไปบังคับใช้
4. นโยบายและวิธีดำเนินการปกครองนักเรียน ควรเขียนให้ปรากฏชัดเจนและพิมพ์ลงในคู่มือนักเรียนครูและผู้ปกครอง ถ้อยคำและภาพที่ใช้ก็ควรเน้นที่เข้าใจง่าย และควรให้ความสำคัญไปที่ความรับผิดชอบและพฤติกรรมที่มุ่งหวัง มากกว่าจะเน้นไปที่พฤติกรรมที่เป็นความผิด และ

การลงโทษนักเรียน คู่มือดังกล่าวนี้ทุกคนควรจะได้เริ่มอ่านตั้งแต่ต้นปีการศึกษา เพื่อเป็นการกระตุ้นเตือนความทรงจำ

5. ควรมีการทบทวนและปรับเปลี่ยนกฎระเบียบต่างๆ ที่กำหนดไว้อยู่เสมอ เพื่อให้เหมาะสมกับสภาพการณ์ต่างๆ ที่เปลี่ยนแปลงไป

6. ครู อาจารย์ในโรงเรียนจะต้องวางแผนดำเนินการสอน และมีกิจกรรมการเรียนรู้ที่เหมาะสมและเป็นที่น่าสนใจสำหรับนักเรียนทุกคน

7. ควรมีการจัดระเบียบชั้นเรียนที่ดี มีการทำความเข้าใจกับนักเรียนในเรื่องการงานที่นักเรียนจะต้องรับผิดชอบ ตลอดจนขอบเขตของการปฏิบัติตน ตามมาตรฐานความประพฤติที่ได้ตกลงกันไว้ ซึ่งจะเป็นการส่งเสริมให้นักเรียนประพฤติปฏิบัติตนได้ถูกต้องตามความมุ่งหวังของทางโรงเรียน

8. ครูประจำชั้นและบุคคลอื่นๆ ที่มีหน้าที่ปฏิบัติงานใกล้ชิดกับนักเรียนโดยตรง จะต้องเป็นผู้ที่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับพัฒนาการของนักเรียน เพื่อจะได้เข้าใจในพฤติกรรมที่มีลักษณะเฉพาะตามแต่ละวัยของนักเรียน ซึ่งจะช่วยให้ครูสามารถช่วยเหลือแก้ไขปัญหาของนักเรียนได้ อย่างถูกต้องและด้วยความเห็นอกเห็นใจ

9. ครูอาจารย์และผู้ที่อยู่ใกล้ชิดกับนักเรียน จะต้องตระหนักรู้เสมอว่าครูเป็นบุคคลที่มีส่วนสำคัญยิ่งต่อการสร้างเสริมความรู้สึกของนักเรียนทุกคนที่มีต่อตนเอง ให้เป็นคนดีมีคุณธรรมเท่าเทียมกัน

สอดคล้องกับ จรัส โพธิ์จันทร์ (2553 : 17) ที่ได้กล่าวถึง ความพึงพอใจว่าเป็นความรู้สึกของบุคคลต่อหน่วยงาน ซึ่งอาจเป็นความรู้สึกในทางบวก เป็นกลาง หรือทางลบ ความรู้สึกนี้มีผลต่อประสิทธิภาพ ในการปฏิบัติหน้าที่ หากความรู้สึกโน้มเอียงไปในทางบวก การปฏิบัติหน้าที่จะมีประสิทธิภาพสูง แต่หากความรู้สึกโน้มเอียงไปในทางลบการปฏิบัติหน้าที่จะมีประสิทธิภาพต่ำ

สอดคล้องกับ ศุภสิริ โสมาเกตู (2554 : 49) กล่าวว่า ความพึงพอใจเป็นความรู้สึกส่วนตัวของบุคคลใน การปฏิบัติงาน ซึ่งมีความหมายกว้างรวมไปถึงความพึงพอใจสภาพแวดล้อมทางกายภาพด้วย การมีความสุขที่ทำงานร่วมกับคนอื่นที่เข้ากันได้ มีทัศนคติที่ดีต่องานด้วย

อีกทั้งสอดคล้องกับแนวคิดการมีส่วนร่วมตามแนวปฏิรูปการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2558 : 13-147) สรุปว่า การมีส่วนร่วมของผู้เกี่ยวข้องในการพัฒนากิจกรรมของสถานศึกษา ก่อให้เกิด (1) การระดมความคิด และอภิปรายร่วมกัน ระหว่างผู้เกี่ยวข้องทำให้เกิดความคิดเห็นที่หลากหลาย ทำให้การปฏิบัติมีความเป็นไปได้มากกว่าการคิดคนเดียว (2) การมีส่วนร่วมของผู้เกี่ยวข้องในการบริหารจัดการ มีผลในทางจิตวิทยา คือทำให้เกิดการต่อต้านน้อยลง ในขณะที่เดียวกันก็จะเกิดการยอมรับมากขึ้น (3) เปิดโอกาสให้มีการสื่อสารที่ดีกว่า สามารถแลกเปลี่ยนข้อมูลและประสบการณ์ในการทำงานร่วมกัน ตลอดจนการเสริมสร้างความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน (4) เปิดโอกาสให้

ผู้ร่วมงานหรือผู้เกี่ยวข้อง มีโอกาสได้ใช้ความสามารถและทักษะในการทำงานร่วมกันเกิดความมีน้ำใจ และความจงรักภักดีต่อหน่วยงานมากขึ้น (5) การมีส่วนร่วมจะทำให้ผลการปฏิบัติงานดีขึ้น การตัดสินใจ มีคุณภาพมากขึ้น และส่งเสริมให้มีการปรับปรุงงาน ตลอดเวลาจนผู้ร่วมงานมีความพึงพอใจในการปฏิบัติงานมากขึ้น

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยการพัฒนาความมีวินัยของนักเรียน โดยใช้กลยุทธ์ “WINAI MODEL” โรงเรียนวัดป่าประดู่ จังหวัดระยอง ปีการศึกษา 2562-2563 ครั้งนี้ ทำให้ได้ค้นพบจุดเด่น ของการมีแบบอย่างที่ดีซึ่งเป็นประโยชน์ และเป็นแนวทางในการพัฒนาความมีวินัยของนักเรียนต่อไป

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ด้านการสร้างองค์ความรู้สถานศึกษาควรให้ความรู้ และทำความเข้าใจกับนักเรียน ครู ผู้ปกครอง คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และพระสงฆ์ เพื่อให้เกิดองค์ความรู้ถึงแนวทางการพัฒนาความมีวินัยของนักเรียน โดยใช้ “WINAI MODEL” ครอบคลุมวินัย 4 ด้าน คือ ความรับผิดชอบ ความซื่อสัตย์สุจริต จิตสาธารณะ/จิตอาสา และความพอเพียง เพื่อให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาความมีวินัยของนักเรียน ให้สอดคล้องกับภารกิจ และบทบาทหน้าที่ของทุกภาคส่วน โดยเฉพาะอย่างยิ่งการสนับสนุนการพัฒนาระบบ และสิ่งแวดล้อม ให้เอื้อต่อการพัฒนาความมีวินัยทั้งที่โรงเรียน บ้าน ชุมชน และสังคมที่เด็กได้อยู่อาศัย

1.2 ด้านการเป็นแบบอย่างที่ดีในส่วนของครู ครูจะต้องเป็นแบบอย่างที่ดีของนักเรียน ทั้งด้านการวางแผน และการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยบูรณาการการเรียนการสอนในทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน และส่งเสริมให้นักเรียนได้ปฏิบัติจริงในชีวิตประจำวัน และมีการประเมินผลตามสภาพจริง เพื่อให้เด็กมีวินัยสู่ความยั่งยืน

1.3 หลังการพัฒนาโรงเรียนควรมีการตรวจสอบพฤติกรรมหรือคุณลักษณะความมีวินัยของนักเรียน อย่างน้อยภาคเรียนละ 1 ครั้ง เพื่อดูแลแนวโน้มความยั่งยืน หรือความคงทนถาวร ของความมีวินัย และมีการทบทวนกิจกรรมต่างๆ เพื่อปรับปรุงพัฒนาให้สอดคล้องกับสภาพการเปลี่ยนแปลงของชุมชน สังคม และนโยบายแห่งรัฐ อย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความมีวินัยของนักเรียนสู่ความยั่งยืน

2.2 ควรศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความมีวินัยของนักเรียนกับคุณภาพผู้เรียน ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน

2.3 ควรศึกษาผลกระทบของความมีวินัยของนักเรียนที่มีต่อชุมชน และสังคมโดยรอบสถานศึกษา